

Oldřich Chládek, Kláštery v ohrožení. Spory o rušení českých a moravských klášterů starých řádů v předbělohorském období, Praha 2016, 257 stran (disertace)

posudek vedoucího práce

Oldřich Chládek patří mezi nejlepší studenty, které jsem mohl vést v průběhu mé čtvrtstoletí akademické kariéry. Před deseti léty obhájil bakalářskou práci o hranicích žďárského kláštera, v roce 2009 potom diplomovou práci o prvním zrušení žďárského kláštera. Chládkova disertační práce má záběr daleko širší a již se vzdálila z rodného Žďárska.

Téma samotné disertace považuji za velmi důležité, a to již z toho důvodu, že výzkum církve, církevních institucí u nás je v poslední čtvrtstoletí v období raného novověku zaměřen docela výrazně na dobu pobělohorskou, což je tu téměř synonymum pro protireformaci. O. Chládek si již před řadou let uvědomil a ve vlastní badatelské praxi docenil právě význam doby předchozí pro celou řadu změn v rámci církevních institucí, jejich vztahu k papežství, k dynastii, vůči sobě navzájem atd.

Téma sama je po stránce heuristické, uložení dokumentace, ale neméně i jazykové neobyčejně náročné. S těmito nástrahami se dokázal O. Chládek vyrovnat opravdu na vynikající úrovni. Ovšem nejde tu jen o archivní heuristiku! Heuristiku založenou na studiu v Římě, Miláně, Vídni, Wroclavi, Brně, Olomouci, či v Praze. Poměrně rozsáhlé zahraniční studiu bylo do značné míry umožněno tím, že O. Chládek získal podporu GAUK. Neméně důležité je metodologické zakotvení práce do soudobých historiografických tendencí a trendů. I v tomto ohledu prozrazuje Chládkova práce autorův rozhled po literatuře a osvojení si nejedné moderní historiografické techniky. V nejednom ohledu je překračuje, například využitím klasické rétoriky. Jde tu o jistý náznak i mezioborovosti, což naznačuje nejen možnosti dalšího studiu, ale i Chládkovu schopnost tvůrčího myšlení v tomto směru.

V těchto souvislostech nelze nezpomenout ještě jednu - dle mého soudu - zásadní skutečnost. A to je literární zpracování tématu. O. Chládek tu nevtěluje své myšlenky do "ultra-scientistního" jazyka, jaký používají mnozí jeho vrstevníci. Klidné líčení s jasným sklonem k narativismu je nesporně kladným

rysem posuzované disertace. To ovšem neznamená, že by nemohl být text oživen možná nečekanou formulací - viz přirovnání k tzv. švédskému stolu (s. 119).

O. Chládek sleduje detailně dva okolnosti rušení dvou řeholních kanonií - v Kladsku a v Olomouci. Autor detailně sleduje průběh jednání, argumentaci protivných stran, jejich odvolávky k panovníkovi, či papežskému stolci. Pro evokaci napětí mezi spornými stranami používá O. Chládek poměrně dlouhé citace pramenů a to ve vlastním překladu. tento přístup "nechat hovořit prameny," považuji za velmi přínosný. A to již proto, že odhaluje způsob argumentace účastníků sporu (např. s. 78 sq.).

Disertace ústí jistým zobecněním v rámci tématu, které je učiněno na základě Chládkovy znalosti nejen uvedených kanonií, ale i žďárského kláštera. Autorovi se podařilo formulovat poměrně výrazně odlišně od klasického obrazu, jak jej formulovala literatura od 19. století. Je patrné, že téma rozpracované O. Chládkem může přinést ještě ne jeden vhled do složitého soukolí předbělohorské církevní reality.

Shrnuji. Vynikající disertace Oldřicha Chládky splňuje všechny nároky kladené na kvalifikační práce tohoto typu, a já ji s potěšením doporučuji k obhajobě.

v Praze 1. července 2016

prof. Jaroslav Čechura